

Vredništvo:

na Travniku št. 277. I. nadst. (ono
ohrbi tudi za razpoložanje lista).

Prjemajo se za plačilo vsakega
opazila, tudi v neslovenskem jeziku.

Plača se za vsako uatisno vrsto 5
gold., če so opazila samo enkrat na-
pisana, če dvakrat, 8 gold., če trikrat,
10 s. v. n. — Povrh tega še vsak
krat 30 s. za štampilj.

TRUDNOSTI

za domače, slovenske in občne potrebe.

V Gorici, v petek 19. junija 1868.

Izhaja vsak petek.

Velja po pošti pošljana za celo leto
3 gold., za pol leta 1 gold. 60 s., za
četrt leta 80 s. Kdor sam po-se po-
šilja, plača za celo leto samo 2 g. 50
s., za 1/2 l. 1 g. 30 s., za četrt l. 70 s.
Naročila plača in reklamacije naj
se pošiljajo vredništvu.

Posamni listi se prodajajo v Gorici
v bukvarnici V. Bohar-jovina Travnika
na po 5 soldov.

„Domovina“

v a b i k n a r o č e v a n j u.

Drugo polletje

trka na duri, zatoorej prosimo tiste p. n. naročnike, kateri so samo za prvega pol leta naročnino poslali, na bi se oglasili, brž ko morejo, še za na dalje. — So pa tudi nekteri, od katerih nismo še za prvo polovico leta naročnine prejeli, prosimo jih uljudno, naj ne odlašajo več s plačanjem.

Iz letošnjega programa (gl. l. 51. l. 1867) zdi se nam primerno, ponatisniti ta-le stavek: „Dom.“ „ne sme in ne more biti izklenivno lokalni list; pripovedovala bo tudi kaj več, ko, kar se z Goriskega grada vidi.“ Glede tvarine in pisave pa se mora ozirati na priprave naročnike in na omikance; vse ni za vsacega. —

Željo za v prihodnje imamo le eno, da bi vsi naši čitatelji „Domovino“ tako pridno in pazljivo čitali in presojali, kakor neki naš prijatelj, kateri še celo posamne besede naših spisov — šteje.

Koliko „Dom.“ velja, kaže vsak list na čelu.

Z današnjo številko smo poslali dosedanjim polletnim poštnim naročnikom naročilne blankete. — Za nove naročnike imamo še od vseh letošnjih števil po nekoliko izstisov.

Vredništvo.

Pred našim pragom.

II.

Troje je, kar naši nezadovoljneži grajajo, nad čemu se spodtikajo: Solidarnost, češ, da jo slovenski državni poslanci in sploh starejši naši prvaki razdirajo; — zakaj da niso naši zastopniki iz državnega zbora ubežali; in — nedoslednost ali oportunatnost.

Solidarnost! lepa reč solidarnost, ko bi le ne bila tako votla in penasta ta fraza! Solidarnost pomeni: vsak za vse, vsi za vsacega. — Znana nam je podlaga politiške solidarnosti, skupnega, edinskega postopka, osnovana februarja meseca l. 1867 na Dunaji. Kako dolgo pa so se je deleženci tedanje dunajske konference in dotični narodi, Čehi, Moravci, Poljaki, Slovenci, (Tiroljci) držali? Poljaki komaj domu prišedši so že od programa odstopali ter začeli svojo posebno intereso politiko goniti kakor jo še zdaj gonijo; Slovenci —? Odstop Belkredijev; „redni ustavni državni“, kteremu se je bil moral umakniti „izredni zbor“, je razrušil edinost slovensko ne gledé na to, ali je bilo v mešanih zborih v Gorici in Gradcu mogoče, dunajski program djanjski in vspešno zvršiti, ali ne. Kaj so jo v Gradcu zgodilo, vemo. V Gorici je bil dotičnega zborovega odseka nasvet zastran voljenja ali nevoljenja za na Dunaj že gotov, ko nam je došlo iz Ljubljane prijazno vabilo k solidarnosti. Kat se je imelo skleniti, predno je prišel (privatni) ljubljanski dopis, to se je po dopisu ravno tako hladnokrvno storilo: Gorica je volila, oziraje se menda bolj na Trst in Poreč, kot v Ljubljano, in to, razun drugih vzrokov, zato, ker tukajšnji Slovenci nismo sami svoji gospodarji, sami, nismo kos vsakočasni situaciji, ampak smo na Lahe priklenjeni. Kaj so storili zdaj osamljeni Kranjci? Letali so ves čas listi in telegrami med Ljubljano, Lvovom, Brno in Prago; povsod, samo v Pragi ne, se

je že majala dogovorjena solidarnost. In ko je slovenska ladja že na vseli straneh puščala, zavpijejo. Čehi v Ljubljano: Rešite se, kakor morete! Prvi kraj, se je ljubljanski zbor že silil biti mož beseda in krepak, ter rekel: No gremo v Beč! Drugi pot pa si je mislil: Sapientis est mutare consilium in je poslance volil! Na to smo hoteli priti, da bi pokazali, kje je treba iskati izvirna napaki, če je bila kakna napaka storjena.

Je li pa nedoslednost zbora kranjskega pregrešna? Je li ona solidarnost slovensko ali slovanško razdrla? Ne, marveč nedoslednost njegova je nasledek takrat že raztrganega dunajskega načrta, nasledek že razdrite edinosti slovenske, nasledek solidarnosti že razrušena.

Denimo pa, da bi se bil ljublj. zbor tudi še v drugo vprl in ne bil hotel poslati svojih mož v ožji državni zbor, kaj bi se bilo zgodilo? To, česar ondanje nemškutarstvo zdaj tirja: razpusil bi se bil in z enakimi in še hujšimi pomočki kakor uni dan mestno starešinstvo v srditega nemškega prevrgel. Pa tudi, ko bi bilo vsegamogočni vladi še v tretje spodletelo, ne bi se bilo energičnemu ministerstvu treba, ozirati še na Kranjce, ker so sami — premalo zdatni. Vpor kranjski ne bi bil še celo v tem primeru nič zdal, ko bi bil tudi Levovski zbor podal za Čehi, kajti bila bi ga vlada celó lahko v birokratično — rusinskega spremenila. Dualizma tedaj, za kterega je bil vladar in prvi mu minister in — sila, ki povsod kola lomi, dualizma ves vpor ne bi bil ubranil. Torej se ne more reči, da krivica, ki se je pozneje godila, pada na kranjski zbor. Kakor hitro pa je izvolil ljublj. zbor poslance za na Dunaj, in to, razžaljen po raztvarjanji solidarnosti, demonstrativno naglo, morali so izvoljenci tudi iti v Beč.

S tim bodi dokazano, da tiste ljube solidarnosti, ki jo nekteri toliko povdarjajo, ni bilo — ni slo-

venske, ni slovanske—že tisti čas ne, ko so lani delni zbori zborovali, torej ni kranjski zbor s tim, da je volil, nič pokvaril, ter niso imeli slov. poslanec pozneje na Dunaji v tem oziru česa razdirati.— Vsa slovanska solidarnost je, žalibog, le pium desiderium—in česar človek želi, misli, da res je—; solidarnost je le domišljena, le vzorna; kajti vzajemno narodsko sočutje in književna, vzajemnost med Slovani je vse nekaj drugega nego politična solidarnost. K večjemu je med Slovani nekaka negativna solidarnost, da jim namreč sedanji stan reči ni po volji. Kakor hitro pa nastane vprašanje: kaj, kako in koliko naj se nam privoli, kakor hitro na pozitivna tla prestopimo, že solidarnosti več ni; in če celo glede skupne opozicije bi bila solidarnost šepasta, ker nimamo vsi enakih vzrokov, niti ciljev enakih.— Tisto mrvco solidarnosti pa, ki bi jo lahko imeli in gojili, solidarnost med nami namini, kdo jo nar bolj podira? Ravno tisti, ki jo nar bolj povdarjajo. Podirajo jo s tem, da narod zoper naj voljavnejšo njegovo pravico in zastopnike dražijo, jih ovajajo, črnijo, in tako ob voljavo pripravljajo. Toda o tem v posebnem „kapiteljcu.“

Železnici

Ljubljansko-trbiška in predelska.

Seja 127. zbornice poslancev od 10. t. m., sama na sobi kuhinjske, je za Kranjsko in v nekem oziru za vse Slovence jako zanimiva in važna. Po pravici se lahko ponašajo kranjski poslanci in med njimi posebej Toman s staroklašičem: veni, vidi, vici! Komaj leto in dan je, kar se je v prvo resno sprožila misel zastran železnice z Trbiža na Ljubljano, in zdajci je bila zmerjena, brž načrt narejen, in danes—je že dovoljena!—Mi Goričani „partikularisti“ smo—po pravici povemo—to kranjsko črto izprva nekako pisano gledali, ker smo menili, da našo predelsko izklepa. To pa ni tako. Črta iz Ljubljane na Trbiž ima biti le kos tiste poteze, ktera ima sklepati jugo-izhod Avstrije, Evrope s severo-zahodom, ima biti glavna pot žitni kupčiji iz jugo-izhodne naše žitnice.

Radi torej čestitamo Kranjcem ter veselimo se z njimi zaradi te pridobitve, in to tim bolj, ker se tej njih železnični črti tudi narodno-politiška pomemba prilastuje. Ne le zbornica, temuč posebej tudi g. državni kancelar, baron Beust, ima to privolitev za privolitev podeljeno slovenski narodnosti. Porabil je namreč drž. kancelar to priliko, da se je pred vsem svetom opravičil zastran tistih znanih besedi, ki se mu po slovanskih časnikih podtikajo, „da je treba Slovanom na zid pritisniti“. Zatrnil je, da ni teh besedi nikoli izustil; pa tudi ko bi jih bil kedaj rekel, velja, kar je 10. t. m. govoril, toliko, kakor da bi jih bil slovesno preklical (in pri taki priložnosti preklical!) ter je torej nekakšno zadostenje Slovanom in zlasti Slovincem, zadostenje tim vgodnejše, ker združeno z materialnim darom—z železnico, za ktero je tudi on radovoljno glasoval. Ker gre misliti, da je, kar tak mož javno govoriti, dobro premišljeno in pretehtano, cenimo to opravičbo, ter se bomo, če bo treba, na njo sklicovali.

Razvpiti kranjski poslanci prinesejo tedaj vsaj v enem žepu vendar-le kaj domu.—Kaj pa naša „fratella“ delata? Da nista o kranjski železnici nič govorila, tega jima nismo zamerili, ali, da sta tudi pozneje molčala, ko je šlo za našo predelsko črto, to se zdi mnogim čudno. Bile so namreč na dnevnem redu v isti seji neke peticije: 1.) zastran železnično črto iz Belaka čez Predel po Soški dolini v Gorico in skoz Dol v Trst; potle 2.) peticije, da bi se dovolila potabeljska črta; in slednjič 3.) zastran stranske črte, iz Cervinjana na Beneško do eventualne potabeljsko-videmske železnice. V imenu gospodarstvenega odbora je sporočal o tej stvari tržaški poslanec Conti. Nasvet odborov se glasi tako-le: Zbornica naj bi sklenila:

„Omenjena peticije naj se izročijo vladni z naročbo, da predloži, kakor hitro je mogoče, načrt postave v smislu Nj. vel. naj višjega sklepa od 7. februarja t. l., ki bi (načrt) naj bi moral na to, da se sklene Trst z železnično črto, ki se sklene v Belaku, naprej skoz in skoz po avstrijskih tleh; pridruži naj si pa vladna pravica, pozneje tudi kako stransko črto v Italijo speljati.“

Na to spregovori koroški poslanec Jezernig (Bog mu greh odpusti, da svoje ime tako puči!). Pravi, da je treba za take česte skrbeti, da bo avstrijska obrtnost mogla se poganjati s tujo. Dunaj da je 116. Norimberg le 100 milj od Verone; v kratkem da bo tudi Mont Cenis prevrzan in da bo nam tudi francoska obrtnost v Italiji konkurenco delala. Leta 1866 da je šlo za vprašanje: Potabelj ali Predel? Komisija zvo-dencev je izvolila Potabelj. Medtem smo ugabili Beneško; ali kupčija in obrtnost ne poznata političnih mej, one poznate eno samo mejo—colno.—Ali Predel ali Potabelj? tega se ne upam,—pravi J.—, naravnost rešiti; vladna mora imeti o tem že toliko gradiva in peticij, da nam lahko primeren načrt predloži.—Jez se ne vjemam z nasvetom odborovim, ampak nasvetujem tako-le:

„Izročiti naj se vse (zgorej) omenjena peticija vladni z naročbo, da predloži, kakor hitro je mogoče, načrt postave, po katerem se ima o nadaljevanju v Belaku stekajoče se železnice v sporenju Italiji in do ju-dranskega morja v naj krajšem času in ondat, koder interesom obrtnosti in kupčije avstrijske nar bolj kaže.“

Tu nasvet so mnogi zborniki podpirali.

Sporočevavec Conti odgovori na to, da on ne bi imel nič zoper Jezernikov nasvet, ko bi bilo Beneške že avstrijske; prebere en odstavek iz „Gazzetta di Venezia“ od 1. 1867, iz katerega se posname, koliko da je Italiji ipar za to, da se spelje Rudolfova železnica na Pontcho v zgorenjo Italijo, ter sklene rekoč: „Speljite železnico, namesti po avstrijskih tleh, na Potabelj, in Trst bo moral gledati, kako bodo Beneške z našim denarjem bogatele.“

Ali vse to ni nič zdalo; zbornica je potrdila nasvet Jezernikov, kateri meri na Potabeljsko črto. In za tega voljo bi bila imela naša dva poslance Conti-a podpreti; znabiti, da bi se bila zbornica dala za našo črto omečiti*). Razum kupčijskih in obrtnijskih razlogov imamo že političnih, strateških, in, kakor pri kranjski črti—narodnih. Če je koroškim in drugih nemško-avstrijskih čezel obrtnikom le za žep in trebuh, nas, če velik del iz tujcev sestavljena kupčijska zbornica v Trstu načelo: ubi bene, ibi patria za svojega malika ima, imela sta naša povzdigniti svoj glas za domorodnost avstrijsko in eden tudi za slovensko.—Strah Korošcev itd. zaradi konkurenije se nam zdi prazen, ako pomislimo, da naj predelsko-goriško-videmska črta ni desetkrat, ampak le nekaj malega dalja, ko potabeljsko-videmska; in pa naj za nemško-avstrijsko-italijansko kupčijo, ne bi bilo treba rabiti celo goriške črte, ampak krajšo kobarisko-čividalsko. Vas ne vzame vrag ne, sebičniki koroški, če tudi nam, Primorcem, železnico privoščitel.

S tem pa, da je zbornica poslancev Jezernikov predlog sprejela, ni še naša predelska črta zavržena in potabeljska sprejeta; prava debata o tem, bo še le takrat, kedar pride na dnevni red dotični predlog vladin. Kar nam strah dela, je to, da se nagiba zbornica, kakor se kaže, bolj na potabeljsko stran. Ali mi Goričanje in Primorci vržemo vse političke in strateške razloge na tehniko: predelska železnica je edina avstrijsko-domorodna, potabeljska je pod plaščem kupčijskih in obrtnijskih interesov kupčevanski egoizem, in po 7. februarja t. l.—velika izdaja.—Še en razlog imamo. Kranjci so dobili železnico za plačilo, ker so volili poslance v državni zbor. Tudi mi Goričanje in Tržačanje smo jih še poprej in brez obotavljanja volili: quid ergo erit nobis? Dajte nam železnico in naklonite kako mrvco dobička našim ubozim slovenskim gorjanom,

*) Da se rista naša poslanci v tej zadevi že zdaj oglašila, prihaja neki od tod, ker sta bila zvedela, da ne veje v zbornici isti duh, katerega bi bilo treba, da bi bila njunim besedam in razlogom poslušni naklonili; bati da se je bilo marved, da ne bi se kaj zadržnega sklenilo, kar bi bilo predelakomu načrtu že veliko nevarnejše, nego sprejeti Jezernikov predlog.—Kar se uče načela postave zastran nadaljevanje belške železnice, ne moremo verjeti, da bi bila vladna tako slepa, da bi kaj nasvetovala, kar bi bilo nepolično, zoper državne interese in zlasti nasprotno cesarskemu sklepu od 7. febr. t. l.; ter nadjamo se, da bo zbornica, ko bo poznala vse razloge, kateri govorijo za črto po avstrijskih tleh, Predelu milejša, kakor se zdaj kaže. Državni interesi sploh, in kot taki, so menda vendar važnejši, ko nekteri kupčijski. Vr.

priklonite naše Gorico tesneje k Avstriji, ter povzdignite si Trst, da se na ne bodo Benetke posmehovale, ko bodo rastle po ulicah njegovih — trava. *) R.

Državni zbor.

V poslanski zbornici so bili predloženi to dni nekteri načrti poslavl, po katerih se zvršujejo sklepi zbornični v nupanji finančni debati storjeni; tako n. p. poslave zastran začasne doklade na davke, na zemljiščnega ena dvanajstinka, na hišnega ena četrtinka, na pridobitno in dohoditno za 3 petinke itd. Sploh pa niso bile posebno zanimive poslednje seje. — Zbornica gospojaka pretresa na tistem tvarino, ki ji iz spodnje zbornice dohaja; pomenljivega ni v njej za zdaj nič.

Ker „Dom.“ o seji 10. t. m., v kateri je bil v zbornici posl. potrjen načrt zastran železnice kranjske, že na drugem mestu govori, naj podamo tukaj samo takratni govor državnega kancelarja bar. Beusta:

Govor Nj. eksc. drž. kanc., bar. Beusta,

v seji posl. zbornice 10 t. m. o razpravi zastran

ljublj. — trbiške železnice.

Sklicovaje se na političke razloge in na ni davno dovoljeno severo-zahodno železnico na Českom, je govoril g. drž. kancelar (kot poslanec, ne kot minister) na dalje tako-le:

„Ako smo takrat (pri česki železnici) na eni strani s polnimi rokami dajali, zdi se mi pravično in vestno, da na drugi strani tudi tako ravnamo (pravol pravol), in, velečastita gospoda, jez menim, da imamo še en vzrok več, ozreti se ravno na tisto deželo, ktera tu svoj glas vzdiguje in od nas pomoči pričakuje; ne smemo pozabiti, da je tista dežela, predno se je drž. zbor snidel, dvakrat svoje zastopnike za deželni zbor volila, in, dasiravno je druga volitev sestavo dežel. zbora le malo ali nič spremenila, poslala je vendar rada svoje poslance sem ter nastopila pot, ktero edino želimo, na katero se moramo oprti. Bodimo torej pravični tej deželi, ker imamo vzrok, biti jej hvaležni. — Jez pa osebno imam še en vzrok več, v tem oziru eno besedo spregovoriti, ker se je mnogim spo-ljubilo, kazati na me, kakor da bi bil jaz iz principa nasprotnik slovanski narodnosti, in še zmiraj imajo nekteri za tacoga. Veliko je k temu pripomogla neka beseda, ktero jez nikdar govoril nisem, ktero mi pa vendar mnogokrat na jezik pokladajo, češ, da sem namreč rekel, da je treba Slované na zid potisniti.“ Ako ravno, gospoda moja, dobro vem, da tu mi nič ne pomaga trditi, da nisem knj tacoga rekel, vendar mi je všeč, da se mi je ponudila ta priložnost, da morem vsaj z glasom svojim zoper to tako podtikanje (domišljevanje) protestovati, in, dasiravno dobro vem, da, če danas tukaj rečem, da nočem Slované na steno potisniti, ne ne bodo oni zavoljo tega še dolgo ne na svoje srce pritiskavali (dobrovoljnost), uverjen sem pa vendar — le, da, ako ta visoka zbornica danas tak sklep stori, kakoršnega želim jaz, pade ali začne padati vsaj eden ločivnih zidov, in s tim bo, menim, veliko dobljenega. — Vidi se mi, visokočastita moja gospoda, da, bolj ko moramo biti trdne volje, opirati se na tla, na kterih stojimo, in stanoviti biti ter nikdar ne zapustiti tega stališča, po nobeni ceni ne: tim več si moramo prizadevati, da tiste, ki še zunaj tega stališča stojé, na nje privabimo ter jim prestop na nje polajšamo. Ta misel me vodi pri mojem glasovanji, nadjam se, da ta misel predloži (kterega obravnavamo) mnogo pridob naklone. (Pohvala.)“

Ta govor baron Beust-ov diši, ako sene motimo, zelo po tem, kar se že nekaj časa po časnikih bere, da misli, namreč, ministerstvo kujajočim se Slovanom do pol poti nasproti priti.

Ogled po svetu.

Avstrija.

V Pragi je bila zopet pomenljiva svečanost. Obhajali so 13. t. m. 50letnico češkega muzeja in ob enem 70letni rojstni god Fr. Palucký-ga, naj slavnjejšega zgodovinarja in voditelja naroda českega, kteremu

*) Da, da, trava bo po Trstu rastle, ako na eni strani Reka, na drugi Benetke vse kupčijo na se potegnejo, Vr.

pravijo tudi oče federalizma. Bil je to časten dan, ne le česki, timveč vseh narodov slovanskih; od vseh krajev se leteli voščilni telegrami v Prago. V govorih, ki so se o tej priliki imeli, povdarjala se je sprava z nemško narodnostjo na Českom. Tudi porazumenje z Dunajem do-zoreva bolj in bolj; v kratkem ima iti v Prago Nj. vel. presv. cesar. Radovedni smo, na kaki podlagi se sprava dožene.

Ravno ko je šla po mestu bakljada Palucký-mu na čast, došel je iz Beča v Prago cesarjevič Napoleon. Prišel je pozdravit starega cesarja Ferdinanda in Prago ogledat. Razun vladinih načelnikov, župana itd., sta se mu šla poklonit tudi slavna narodnjaka in voditelja oče Palucký in zet njegov Rjoger. — Zdaj pa je Napoleon že v Pešti; 16. t. m. je tje z Dunaja odrinil. — Potle pojde skoz Bukarešt v Carigrad.

Vnanje države.

Vse dogodbe po širocem svetu je potisnil to dni v kot grozopolen dogodek v Belom gradu na Srbakem. Umorjen je knez srbski, Mihael III. Obrenović. *) — 10. junja je šel se sprehajati v letograd Topčider **) in od tod v bližnji košutnjak. Imel je s sabo adjutanta, stolnika Garašanina, sestrično Anko Konstantinovičevko, hčer njeno Katanko in 1 strožaja. Bilo je to okoli 5. u. popoldne. Sprehajajo se srečajo troje ljudi, kteri kneza spoštljivo pozdravijo. Komaj je bil knez, odzdravivši jim, par korakov naprej šel, ustrelil eden va-nj z revolverjem (posebno sorto pištolo z več cevmi.) V par minutih je bil knez mrtev. Adjutant priiskoči, ali tudi njemu roko prestorelijo. Anko so tudi ubili, hčer pa in slugo ranili. Kneza na tleh ležečega so še s handžari sekali. Z revolverji so 16 krat ustrelili. — Morivce so zasačili, imé jim je: Radovanović, Rogić in Marić. Niso še na tanko znani vzroki in nagibi tega strašnega pomora. Močno dolžijo od l. 1858 pregnanega kneza Karadžordžja, kteri navadno v Vršaju-u blizu Dunaja biva. Drugi pravijo, da je bilo to le privatno maščevanje Radovanovičevu. — Brž tisto noč po umoru se je ustavila začasna vlada, kakor za tak prmerljaj postava voleva. Udje vlade so državni svetovavci Iv. Marinović, minister pravosodja Ložjanin in predsednik naj višje sodnje Petrović. Priobčila je rač. vlada razglas, v kterem opominja Srbe, naj bi reda in miru ne motili. Armada je v vojskni stan djana. — Dežela je mirna. — Novega kneza ima izvoliti skupščina, v katero se snide 500 narodnih zastopnikov. Volitve za skupščino bodo 21. t. m.; zbor snide se 2. julija. Rajnki knez je želel za naslednika sinoviča svojega Milan-a, kteri se zdaj v Parizu šola. Milan ima tudi, — kakor rečizdaj stojé — naj več upanja, da bo izvoljen in velike vlade ne bodo imele menda nič zoper to. Razun njega so pa še mnogi drugi, ki bi radi knezi postali, n. p. omenjeni Aleksander Karadžordžja, črnogorski knez Nikica, moldo — valaški knez Karol (pruski kraljevič), in bivši minister srbski Garašanin.

15. t. m. dopoldne je bil slovesni pogreb. Prišla je bila v Beligrad in šla poč za sprevedomati kneginja Julija. — Kot poslanec avstrijskij je bil pri pogrebu feldeajgmajster Gablenz.

Knez Mihael je bil mljuden, omikan, ljubljene večine Srbov; veliko je storil in pridobil deželi; pri vsem tem pa se je zdel nekterim premalo krepek; dolže ga tudi, da se je poslednji čas vdal madžjarskim politikarjem. — Preiskava pokaže, ali in kakšni politiški ali privatni nagibi so vzrok njegove znaniti osodepolne smrti. Osodepolne, smo rekli, — ker je lahko mogoe, da nastanejo zarad volitve novega kneza ali kakor si bodi kake homatije, ktere utegnejo na enkrat podre-

*) Knez Mihael Obrenović je bil sin Miloš-ev, rojen 4. novembra 1825; l. 1853 se je poročil z ogersko grofinjo Julijo Hunyady-ako, od ktero je pa od l. 1865 ločen; ona živi na Dunaji Knez Miloš, Mihaelov oče, je bil dal l. 1817 Čnega Jurija (Karadžordžja) po najetih osebah umoriti in jo prevzel vlado 6. nov. tistega leta. Čm-Jurijevega morivca sinu je zadela enaka osoda. L. 1842 je sin Karadžordjev Miloš spobil in je vladal knez Aleksander Karadžordjevič do 2. januarja 1859, v kterem letu je moral ubežati vsled pulta, ki mu je bil vzrok stari Miloš. Miloš je v drugo za kneza razglašen; umrl je pa že naslednje leto (1860) 20. septembra. Z „horatom“ turško vlado je bil potrjen za kneza njegov sin Mihael III.; toda tega ni priznal Sultan, da bi bila krejja čast in oblast v rodovni njegovi dedna. Vr.

**) Topčider je letograd (grajina) knezov 20-30 minut od Belograda, s sprelepimi vrli. Vr.

ti vse zapornice, ktere že težko težko nazaj tišči so loviti naval „jatrove zadeve.“ Brž ko ne, bomo imeli zdaj dalj časa s Srbijo opraviti. — Sumljivih oseb, več del privržencev Karadžordževih, je do sedaj že kakih 30 zaprtih.

Italija. Kakor lani v Veroni, je napadla letos v Benetkah hudobna drhal procesijo na sv. Telo, toda so jih zdaj razkropili in nekoliko polovili karabinirji. Brez tepenja in ostudno-pohujšljivih djanj pa žalibog ni bilo.

Dopis.

Ob Moči, 8. junija. (Ljudsko šolo). Naj važnejša i koristnejša reč je šola, zlasti tudi kmotom. Kako zapuščen je vse, kjer šole ni: otroci ne znajo brati, še manj pa pisati. — In vendar pravijo nekteri: „Kaj je treba otroke v šolo pošiljati, saj naši otroci ne bodo ne dohtarji, ne duhovniki. Ako bo vsak gospod, kdo bo pa delal? — Za kmota je doma šola: plug, motika, sekača, to je naj boljši uk.“

Omenim naj še to, kako kmotki modroglavci i ošabneži o šoli govorijo. — Hol Hol kompari, vi boste dobro stal na starost, ker vaši otroci bodo sami gospodi—hej! boste dobro živeli! — Kaj? ti ošabneži! Takih dogodov je brez števila znanih, da so učeni otroci starišem veliko koristili; kaj pa sprideni otroci starišem koristijo? Kupe žalosti jim napravijo, da (stariši) ob premoženju i zdravju pridejo, in gostokrat jih tudi pregodaj pod zemljo spravijo.

Po drugi strani pa zatirajo taki podpihovavci tudi učitelje. Pridejo h kakemu drugemu učitelju, se mu kaj prilzujejo in pritožujejo, rekoč: „Naš učitelj je celó slab. Moj otrok že dolgo časa v šolo hodi, pa nič ne zna.“ — Tega niso učitelji krivi. Kaj morda misli tak obrokovavec, da učitelj otroku glavo zvrta—in mu učenost iz vreče va-njo usuje? — Nikjer ni pšenice brez ljujke, tud slabih otrok je veliko med dobrimi.

In ako učitelj otroka za hudobijo kaznuje, hitro se stariši jezijo: „Kaj bo en... moje otroke kaznoval.“? Oj vi brezpametni stariši! glejte, da se ne boste solzili zastraš vaših otrok, ker jim potuho dajate; na starost bodo vas celó iz hiše pahali, ker jih v strahu ne držite.

Naj bo vam priporočeno, dragi stariši: drag je šolski čas; učenike spoštujte, šol ne zaničujte! Lepih naukov—omike—je potreben vsak, naj je uhožec ali bogat.

F. Bevk,
učitelj.

8 Tominskega 10. junija. F. B. V Mirnu pod Gorico biva neka, ne vem, ali nora ali hudobna ženska, ktera je tudi našim tukajšnjim ljudem že veliko žalega storila s tim, da neumnim ženskam, ki jo hodi obiskovat, marsikaj v glavo zabije, po čemur se jim začne potle mešati. „Jez sem zamaknjena“—jim de— „imam tako gnado od Boga, da vse vem.“ — Oti grda stvar! zdiš se mi nekako enaka tisti zapeljivki, ki je prvim starišem „vsegavednost“ vdahnila.

Ko bi se Mirenka le sama med seboj z vsegavednostjo in preroškim darom bahala—kdo bi se za njo zmenil; ali, da se jih ne manjka, ki jo poslušajo in jej verjamejo, to je nevarno. —

Neki ženski od nas je rekla: Ti moraš toliko se maš pičati, toliko in toliko moliti in se postiti, itd., ako ne, bo vsa vaša družina nesrečna in oboli; vaše hčere prvi otrok znori, in ona ž njim vred itd. In ta ženska se je brž ko ne valed tega zmotila.

Kako je to, da se taka sleparica, kakor mirenka prerokinja, ne kaznuje? zakaj se trpi, da ljudi z neumnimi kvantami in lažmi zapeljuje. — Oblast, sv. vero, verske dolžnosti učiti in razlagati, imajo menda duhovni, a ne—babe. Prosimo Mirenskega gosp. fajmoštra, in županstvo ondašnje, naj omenjeno žensko neškodljivi

^{*)} Mi smo mislili, da se je mirenka „prerokinja“ kdaj in spametila, ker nismo že neko let nič o njej slišali. — V Mirnu se je že davno storilo, kar je bilo treba storiti; najdemo se, da se bodo tudi drugod ljudje opominjali; da naj ne hodijo se posvelovat s smešnimi nori ami.

vo storila; če treba, naj se v kazen oboodi. Paziti in opominjati pa bo treba tudi drugod, da se bodo abotni ljudje k lažljivi prerokinji tokali.

Domači novičar.

(G. falcigni. bar. Marojčič), deželni voj. poveljnik, je bil preteklo saboto (13. t. m.), v Gorici in ogledal tukajšnje posadko.

(Gimn.-učiteljska služba v Gorici za latinščino in grščino) po smrti g. vodje Repić-a izpraznjena je razpisana do 15. julija. Plača 940 g. s pravico povišanja na 1050 gld.

(V Rutarjih) tik italijanske meje v karminskem okraji je nek kmet svojo ženo zavratno umoril—in potle ubežal.

Drobtinca.

Zbirčica ruskih pregovorov.

(Nabral Fr. Zakrajšek)

Ako je kruh, ne najdejo tudi zobje. — Kruh je drag, kadar ni denarja. — Dolgo je živel, ali precej umrl. — Živi naravno, pa živel boš 100 let. Za dobro delo pričakuj gotovo pohvale. — Konj ima štiri noge, in tudi on se spodtika. — Krma je draža od konja. — Pava lepoteči perje, ženo pa kralj-mož. — Jej kašo, pa ne reži jo z nožem. Kaša mali naša. — Kdor pridno orje, bo kmalu bogat. — Kdor pije dosti vina, bo skoro brez uma. — Kokoši ne uče jajca. — Hudo hudemu, dobro (blago) dobremu. — Bolje nesrečen, kakor brezumen. — Hodil je po gozdu, pa ni videl droves. — Ljubim te, pa ne kakor samega sebe. — Majhen slavček ima glas močan. — Veliko umu, ali malo na gamnu. — Mokri se dežja ne boji. — Kmet bogat, bik rogat. — Majhna tica, oster krepelj. — Mačka ne igra še z živim ogljem, da se ne opečo. — Medved nima prav, da je kravo anedel; krava ni prav storila, da je šla v gozd. — K vojvodi ne hodi z enim nosom, hodi k njemu s prinosom (darilom). — Orel orla plodi, sova sovo rodi. — Pes je kosmat, njemu je toplo; kmet je bogat, niemu je dobro. — Pohvala moža pogubi. — Pravico vsak hvali, pa brani je ne vsak. — Po vojski je dosti hrabrih. — Pride starost, pride slabost. — Na solcu je toplo, pri materi je sinu dobro. — Prišla je voda, zapri vrata. — Kdor hodi peš, naj se ne pridruži jezdecu. — Srajca je telesu bliža. — Roka roko umije, ali obe hočete biti bele. — Um je kralj v glavi. — Ta svet je dom vseh ljudi. — Sokol ne leta višje nad solcem. — Pes leži na senu, sam ga ne je, pa ga tudi nobenemu ne daje (privošč). — Sin je moj, ali um v njem je njegov. — Moč je tvoj, ali glava je moja. — Vroč je, pa ne kakor solnce; dobra je, pa ne kakor mati. — To ni čudno, da ima svinja rivec. — Tri dni je mlet, in v poldrugem dnevu snel. Star kozel ima krepke noge. — Kruh ne hodi za trebuhom. — Kruh in sol jej, pravico povej.

Gospodarska mrvica.

(Ako vinski sod spletni, kako si ga popraviš?) V nekterih krajih po Istri vzamejo vina in kisa (jesiha) po primeri sode; to skupaj dajo zavreti, pa vrelo vlijejo v sod, ga dobro začepijo, pustijo ga nekoliko časa stati, ga s tem poplahnejo, in to odvzame duh plesnovine.

Umrli v Gorici

od 11. junija do 15. t. m.

11. Franc Peteani, 7 l., tkalca sin, za vnet. močganov; 13. Karel Stefani, 1 l. 6 m., tkalca otrok, za bol. v grlu; Valentin Ramot, 20 l., marjarja sin, za legarjem, 15. Alojzija Radizza; 6 l., učitelja sopruge, za gobo v mozgu; Joan Bressan, 5 l. 6 m., marjarja sin, za vnet. močg.

Loterijske številke. V Gradcu 17. jun. 72, 26, 13, 44, 54.

Borsni kurs 17. t. m. Metall. 57:40; narodno posojilo 63:15; London 116:06; adžjo srebra 113:66; cekini 5:53.